

Veelgestelde vragen Stelkampsveld (februari 2021)

1 Wat maakt Stelkampsveld tot een bijzonder natuurgebied?

Het Natura 2000-gebied Stelkampsveld is een pareltje van de Nederlandse natuur. Het gebied heeft nog goed ontwikkelde natuur, zoals vennen, natte graslanden en droge en vochtige heide. De omstandigheden zijn zo dat er nog bloemrijke vochtige graslanden (blauwgrasland) voorkomen, met veel zeldzame plantensoorten, zoals parnassia en wolfsklauwmos. Hiervan zijn er nog maar enkele in Nederland. Ook ligt er heischraal grasland, een type natuur dat zeldzaam is. In Stelkampsveld zijn maar liefst 56 in Nederland bedreigde en zeldzame plantensoorten gevonden, zoals welriekende nachtorchis, klokjesgentiaan, liggende vleugeltjesbloem, blauwe knoop, Spaanse ruiter en parnassia. Het afwisselende landschap is aantrekkelijk voor insecten. Zo komen in het gebied zeker 25 verschillende soorten libellen voor, zoals tengere pantserjuffer, glassnijder en beekoeverlibel. De kleine ijsvogelvlinder en boomkikker voelen zich ook in het gebied thuis. Het is het broedgebied van de ijsvogel en wielewaal, en de laatste jaren zijn de roodborsttapuit en grauwe klauwier waargenomen.

Deze bijzondere natuur willen we behouden en versterken. Veel zeldzame planten en dieren hebben het namelijk moeilijk. Hun leefgebied is klein, de lucht is te zuur en de grond is te droog en te voedselrijk. Als we de omstandigheden verbeteren, dan kan de natuur zich herstellen. Zo is de natuur beter bestand tegen invloeden van buitenaf, zoals langdurige droogte en stikstof.

2 Stelkampsveld is een Natura 2000-gebied. Wat betekent dit?

Het natuurgebied Stelkampsveld is aangewezen als Natura 2000-gebied. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000 gebieden bevinden zich planten en dieren die in hun voortbestaan ernstig bedreigd worden. Daarom is op Europees niveau afgesproken dat elk land zich inzet om te voorkomen dat ze uitsterven. De natuur beleven, gebruiken en beschermen, daar draait het ook om in de Natura 2000-gebieden. Voor elk gebied is een Natura 2000-beheerplan opgesteld met maatregelen om de natuur te behouden en versterken.

3 Wie bepaalt wat een Natura 2000-gebied is?

De lidstaten van de Europese Unie hebben met elkaar afgesproken om de bijzondere natuur te beschermen en te behouden. Alle Natura 2000-gebieden vormen samen het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van de biodiversiteit. Door de Nederlandse overheid zijn de Natura 2000-gebieden in samenspraak met de provincies aangemeld. In Gelderland zijn 15 Natura 2000-gebieden.

4 Wat is de impact van een Natura 2000-gebied voor de omgeving?

De aanwezigheid van een Natura 2000-gebied heeft invloed op ruimtelijke ordening en gebruik door verkeer, landbouw en industrie. Zo mogen bedrijven en verkeer van snelwegen in of nabij een Natura 2000-gebied niet te veel ammoniak uitstoten. Bedrijventerreinen en wegen mogen maar een beperkte geluidshinder geven, afhankelijk van de te beschermen planten- en diersoorten. Voor activiteiten nabij Natura 2000-gebieden is in veel gevallen een vergunning nodig.

5 Wat is de relatie tussen Natura 2000 en stikstof?

Stikstof afkomstig van verkeer, landbouw en industrie verrijkt de bodem. De bijzondere natuur in het Natura 2000-gebied Stelkampsveld is niet gebaat bij stikstof. Stikstof zorgt ervoor dat de bodem voedselrijk wordt, daar groeien planten goed op die van voedselrijke grond houden, zoals brandnetels en grassen. De beschermde plantensoorten in Stelkampsveld die van voedselarme bodems houden verdwijnen. En dieren die van deze planten afhankelijk zijn, overleven het ook niet, zoals bepaalde soorten libellen en vlinders.

Er zijn maatregelen vastgesteld om de effecten van stikstof op de natuurgebieden te beperken. We zijn verplicht om deze maatregelen voor natuur uit te voeren. In het beheerplan van het Natura 2000-gebied Stelkampsveld zijn voor de bedreigde, heel bijzondere natuurwaarden maatregelen beschreven om deze sterker te maken tegen een te veel aan stikstof. Deze maatregelen gaan over het inrichten en beheren van natuur, het verbeteren van de leefgebieden van dieren, maar ook over het uitbreiden van bijzondere natuurgebieden. Uitbreiding is nodig omdat de natuurgebieden daarmee robuuster worden.

6 In mei 2019 heeft de Raad van State gezegd dat de manier waarop Nederland omgaat met de aanpak van stikstof niet mag. Betekent dit ook dat de herstelmaatregelen die nodig waren voor het Programma Aanpak Stikstof nu stoppen?

Nee. In de uitspraak van de Raad van State staat ook dat de herstelmaatregelen zo snel mogelijk uitgevoerd moeten worden anders gaat de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden extra hard achteruit. Dat mag niet. Het Programma Aanpak Stikstof was een pakket van maatregelen dat er niet direct voor zorgde dat er minder stikstof terecht zou komen in de Natura 2000-gebieden. Als alle maatregelen uit het programma uitgevoerd worden was de verwachting dat in de toekomst de neerslag in de Natura 2000-gebieden zou afnemen. De Raad van State vond dat onvoldoende zekerheid en oordeelde dat er nu al geen extra stikstof mag neerslaan in de Natura 2000-gebieden als gevolg van nieuwe activiteiten.

7 Wat is er nu nodig?

Het is belangrijk dat de maatregelen uit het Natura 2000-beheerplan voor Stelkampsveld uitgevoerd worden. Dit geldt ook voor de daarin opgenomen stikstofmaatregelen. Om de natuurkwaliteiten van vochtige graslanden, vennen, bossen, schrale graslanden met heide te behouden en te versterken is het nodig om die delen waar het mogelijk is, natter te maken. Om de natuur weerbaarder te maken, moeten we het gebied versterken door het gebied beter voor natuur in te richten. Dat doen we door de fosfaatrijke bovengrond af te graven, het uitbreiden van de oppervlakte natuur en het verbinden van de bloemrijke graslanden en heideterreinen. Daardoor krijgen de planten die hier vroeger groeiden en thuishoren weer een kans en wordt het landschap hersteld. Uit onderzoek is gebleken dat de waterhuishouding in het natuurgebied moet worden aangepast om verdere verdroging te voorkomen. Dat willen we bereiken door watergangen te dempen of ondieper te maken en het grondwaterpeil in Stelkampsveld te verhogen. Deze ingrepen zijn voldoende voor het herstel van kwelafhankelijke vegetatie in het gebied.

8 Zijn de plannen al definitief?

In 2015 de aanwijzing van Stelkampsveld als Natura 2000-gebied onherroepelijk geworden en is ook de gebiedsanalyse voor Stelkampsveld vastgesteld. Hierin zijn de maatregelen opgenomen die het gebied beter bestand moeten maken tegen te veel stikstof. De gebiedsanalyse is onderdeel van het Natura 2000-beheerplan voor Stelkampsveld. Begin 2016 hebben het Rijk en provincie Gelderland het beheerplan definitief vastgesteld. Het provinciale inpassingsplan voor het wijzigen van de bestemming is in november 2018 definitief in werking getreden.

De afgelopen jaren zijn onderzoeken verricht naar het functioneren van de grond- en oppervlaktewatersystemen, welke vegetatie zich waar ontwikkelt en welke diersoorten in het gebied voorkomen. Op basis van deze informatie is een voorontwerp inrichtingsplan opgesteld. In dit plan staan de maatregelen die nodig zijn om de natuur in het gebied te behouden, herstellen en versterken. Denk bijvoorbeeld aan watermaatregelen, zoals het ondieper maken en dempen van watergangen om de grondwaterstand in het natuurgebied te verhogen. Het eindconcept inrichtingsplan is tijdens een inloopavond op 23 januari 2019 voorgelegd aan grondeigenaren, omwonenden en andere belangstellenden. Opmerkingen en suggesties zijn vervolgens in het plan verwerkt en is het inrichtingsplan definitief afgerond. Met eigenaren van gronden en gebouwen zijn afspraken gemaakt over het voorkomen van mogelijk nadeel van de maatregelen op hun eigendommen. Op basis daarvan is het bestek voor de aannemer opgesteld. Daarin staan alle maatregelen exact beschreven, zodat duidelijk is waar er wat en in welke hoeveelheden gedaan moet worden.

De laatste vergunningen zijn door gemeenten Berkelland en Lochem verleend, zoals de omgevingsvergunning die nodig is om het werk te mogen uitvoeren. Na de terinzagelegging is het projectplan Waterwet door het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel in het

najaar van 2020 definitief vastgesteld. Een projectplan Waterwet is een watervergunning voor werkzaamheden die door het waterschap worden uitgevoerd.

9 Hoe weten we of de maatregelen werken?

Met de uitvoering van de maatregelen om waardevolle gebieden te behouden en te herstellen, maar ook schade aan percelen en gebouwen te beperken, is veel geld gemoeid. We willen daarom graag weten of we de afgesproken doelen ook halen of dat we zo nodig moeten bijstellen. Meten is weten! De provincie heeft hierover met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Waterschap Rijn en IJssel afspraken gemaakt. Door gedurende een langere periode informatie te verzamelen over de waterstanden, de water- en bodemkwaliteit en de aanwezigheid van bepaalde karakteristieke planten kunnen we zien of we de gewenste resultaten bereiken. Of de maatregelen voor de gebouwen en kelders hebben geholpen, gaan wij 5 jaar na uitvoering bij elk gebouw kijken. We voeren jaarlijks een veldbezoek uit om de vinger aan de pols te houden. Ook inventariseren we periodiek de aanwezige planten en dieren.

Om te meten of het natuurgebied voldoende nat wordt en blijft, is in het gebied een netwerk van peilbuizen aanwezig waarin de grondwaterstand continu wordt gemeten. We willen ervoor zorgen dat het natuurgebied zo nat is als het moet zijn voor alle bijzondere soorten, maar dat er buiten het natuurgebied zo min mogelijk overlast ontstaat door de nattere omstandigheden. De gegevens zijn in te zien via de website van het waterschap: <https://waterdata.wrij.nl/grafiek-kiwis-multi.php?graphid=314592>.

10 Is er sprake van onteigening van gronden?

Nagenoeg alle gronden die nodig zijn voor het uitvoeren van de maatregelen zijn inmiddels beschikbaar. In de afgelopen periode is met bijna alle particuliere grondeigenaren op vrijwillige basis overeenstemming bereikt. De provincie is in overleg met de laatste grondeigenaren om afspraken te maken over het beschikbaar krijgen van de grond. De inzet is om met alle betrokken grondeigenaren gezamenlijk tot aanvaardbare afspraken te komen en onteigening te voorkomen.

11 Waarom heeft de provincie een inpassingsplan opgesteld?

Voor de uitvoering van de maatregelen tegen een overbelasting door stikstof is het in enkele gevallen nodig dat we de gronden met een landbouwbestemming wijzigen naar gronden met een natuurbestemming. Deze gronden liggen binnen het Natura 2000-gebied. Ook enkele bospercelen hebben een natuurbestemming gekregen. Normaal gesproken zorgt de gemeente voor wijziging van het bestemmingsplan. De gemeente heeft de provincie gevraagd om dat in deze situatie over te nemen. Daarvoor heeft de provincie een provinciaal inpassingsplan (PIP) opgesteld. Een provinciaal inpassingsplan is een provinciaal bestemmingsplan waarin we de bestemming herzien van bijvoorbeeld agrarisch of bos naar natuur. Provinciale Staten hebben op 26 september 2018 het inpassingsplan vastgesteld. Hiertegen zijn geen beroepschriften ingediend bij Raad van State. Daarmee is het inpassingsplan definitief geworden en ligt de bestemming van de gronden vast.

12 Wat zijn de gevolgen voor grondeigenaren en omwonenden?

De natuurherstelmaatregelen zijn nodig om verdroging tegen te gaan, de negatieve invloed van stikstof te verminderen en de oppervlakte van natuur uit te breiden. Maatregelen zijn het dempen en ondieper maken van greppels en sloten, ontkoppelen van drainage, de bomenkap, het afgraven van de fosfaatrijke toplaag en opgebrachte grond en het verhogen van het grondwaterpeil. We gaan ervoor zorgen dat alle uitvoeringsmaatregelen zo min mogelijk effecten zullen hebben op de omgeving buiten het natuurgebied. Bij het uitwerken van de natuurinrichtingsmaatregelen hebben we nadrukkelijk gekeken naar de mogelijke gevolgen voor omwonenden. We gaan ervoor zorgen dat we met aanvullende maatregelen of door vergoeding van de schade deze effecten beperken. Deze aanvullende maatregelen worden, na overeenstemming met de eigenaar, tegelijkertijd met de natuurmaatregelen uitgevoerd.

13 Hoe weet ik dat ik geen last ga krijgen van een nattere bodem?

In het ontwerp-inrichtingsplan staan de maatregelen die nodig zijn om de natuur in het gebied te behouden, herstellen en versterken. Deze maatregelen heeft het waterschap doorgerekend. Door deze berekeningen weten we zo goed als zeker of en waar de plannen effecten kunnen hebben en er overlast door een hoger grondwaterpeil kan ontstaan. We nemen dan maatregelen om die overlast te voorkomen (mitigerende maatregelen). Denk bijvoorbeeld aan het ophogen van percelen met grond en het waterdicht maken van

muren. Denkt u dat u toch last zal ondervinden van de maatregelen, dan kunt u contact opnemen om hierover in overleg te gaan.

Bij de berekeningen is gebruik gemaakt van de informatie die verzameld wordt met het peilbuizennetwerk in en buiten het Stelkampsveld. De metingen lopen door tot 5 jaar na uitvoering van de watermaatregelen. Alle meetgegevens tot aan de start van de werkzaamheden dienen als 0-meting. Deze gegevens vergelijken we na uitvoering met de nieuwe grondwaterstanden. De gegevens zijn belangrijk voor het vaststellen van eventuele natschade.

14 Wat houden mitigerende maatregelen in?

Met de eigenaren van percelen waarvan we verwachten dat de ze natter worden en de eigenaren van gebouwen waarvan wij verwachten dat deze schade zullen gaan ondervinden door het hogere grondwaterpeil, zijn we in direct overleg. Per situatie wordt bekeken of we maatregelen kunnen treffen om de overlast of schade te beperken. Dergelijke maatregelen noemen we mitigerende maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn het ophogen van het maaiveld met grond of het waterdicht maken van muren.

15 Wat gebeurt er als ik ondanks mitigerende maatregelen toch nog schade heb als gevolg van een nattere bodem?

U kunt zich met deze schade altijd melden bij het natschadeloket van Waterschap Rijn en IJssel zelfs tot 20 jaar na uitvoering van de maatregel. Vijf jaar na uitvoering van de inrichtingsmaatregelen gaan wij nogmaals bij alle eigenaren langs om na te gaan of de mitigerende maatregelen goed hebben gewerkt.

16 Wat gaat er concreet gebeuren in Stelkampsveld en wanneer?

In het najaar van 2019 zijn we gestart met het uitvoeren van de herstelmaatregelen die in het Natura 2000-beheerplan zijn vastgelegd.

Omvormen bos naar vennen, graslanden en heiden

Eind 2019 en begin 2020 is op diverse plekken 6,5 hectare overwegend naaldbos geheel of gedeeltelijk verwijderd. Vanwege het broedseizoen zijn we eind februari gestopt. In augustus 2020 is de resterende 9,2 hectare overwegend naaldbos gekapt rond heideterreinen en tussen leefgebieden van planten en dieren. Deze kap gaat verdroging van het kwetsbare natuurgebied tegen, bovendien is de ondergrond geschikt voor de uitbreiding van vochtige en droge heide en heischraal grasland. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor de bijzondere plantensoorten van het gebied. Ook de karakteristieke vlindersoorten profiteren hiervan: hun leefgebied wordt daarmee vergroot en verbeterd. Het naaldbos zorgt er ook voor dat er te veel water verdampt of te veel water wordt opgenomen, waardoor er te weinig water beschikbaar is voor die bijzondere te beschermen natuur. En bos vormt soms een barrière voor de uitwisseling van diersoorten tussen de bloemrijke graslanden en tussen de heideterreinen. Door de leefgebieden met elkaar te verbinden, kunnen de zeldzame libellen, vlinders en andere insecten straks van het ene naar het andere leefgebied vliegen. Dit is van levensbelang; ze kunnen zo hun soortgenoten vinden voor paring.

Beschermen planten en dieren tijdens en na werk

Bij de kapwerkzaamheden is rekening gehouden met waardevolle bomen, struiken en bomengroepen met landschappelijke waarde, jeneverbesstruiken en bomengroepen met roofvogelnesten. Die zijn blijven staan. Langs de zandwegen is een bomensingel blijven staan, alleen de overwegend naaldbomen zijn er tussenuit gehaald. Daarachter is het landschap opener. Daarmee blijft het beeld van een beschaduwde strook langs wegen behouden. Onder deze bomen kunnen struiken gewoon blijven groeien. Ook zijn holtebomen gespaard als schuilplaats voor vogels en zoogdieren. Bomensingels hebben ook een functie als geleiding van vleermuizen naar hun jachtgebieden. We hebben rekening gehouden met plekken waar bijzondere plantensoorten voorkomen, zoals kleine valeriaan en de grote keverorchis. Op plekken waar deze soorten voorkomen, is niet gekapt. Tijdens de uitvoering van het grondwerk is koningsvaren (een zeer bijzondere plant) naar geschikte locaties overgezet.

Compenseren bos

Staatsbosbeheer compenseert in het voorjaar van 2021 de 15,7 hectare bos op Landgoed Slangenburgh bij Doetinchem.

Verwijderen voedselrijke bovenlaag

Vanaf april 2021 gaan we de situatie voor natuur verbeteren door het afgraven van opgebrachte grond en het afgraven van de fosfaatrijke top laag. Hierdoor wordt de oorspronkelijke situatie hersteld en de negatieve invloed van stikstof en fosfaat verminderd. Stikstof en fosfaat verrijken namelijk de bodem. Daar groeien planten goed op die van voedselrijke grond houden, zoals brandnetels en grassen. Het is daarom nodig om de bijzondere plantensoorten in Stelkampsveld die van voedselarme bodems houden te versterken, zoals klokjesgentiaan, blauwe knoop en orchideeënsoorten. En dat is ook weer goed voor dieren die van deze planten afhankelijk zijn, zoals de kleine ijsvogelvlinder, tengere pantserjuffer en beekoeverlibel. De grond die vrijkomt wordt gebruikt om de wat lageregelegen landbouwgronden in de omgeving op te hogen.

Verwijderen en aanplanten van bomen en struiken

Verspreid over het gebied worden bomen en struiken verwijderd. Dit is nodig voor het herstellen van de vennen en van het oorspronkelijke kampenlandschap met houtwallen en singels. Daarvoor maken we onder andere glooiingen en planten op diverse plekken in het gebied weer bomen en struiken terug. Het gaat dan om bomen en struiken als zomereik, zomerlinde, winterlinde, berk, boswilg, hazelaar, lijsterbes, vlier, Gelderse roos, meidoorn en gewone vogelkers. Op een enkele plek langs de grotere sloten moeten we bomen en struiken verwijderen om het onderhoudspad te verbreden. Dat is nodig voor speciale machines die geschikt zijn om ook onder nattere omstandigheden het maaisel af te voeren. Op Landgoed Beekvliet worden op enkele houtwallen een deel van de bomen (o.a. els, wilg, populier, berk) laag bij de grond wordt afgezaagd om te voorkomen dat ze zich massaal uitzaaien in de graslanden die we gaan afgraven. Deze (zaai)bomen zullen in de loop van de zomer weer gewoon uitlopen (hakhout). Het massaal opgroeien van jonge boompjes op de kale bodem in deze geplagde graslanden geeft bij het toekomstige maaibeheer veel problemen. Waar mogelijk start de aannemer als eerste met deze zaagwerkzaamheden. Dat kan tot half maart 2021, want dan begint het broedseizoen, in september 2021 maken ze het af. In het najaar maakt het rabattenbos op Landgoed Beekvliet plaats voor boomsoorten die houden van een meer vochtige groeiplaats. Hiervoor worden de greppels en sloten aan de buitenzijde van dit bos dichtgeschoven, het water kan dan in de zomer beter worden vastgehouden. Rabatten zijn langwerpige ophogingen die tussen de greppels liggen. De grond die uit de greppels afkomstig was, werd gebruikt om het rabat mee op te hogen en wordt nu weer gebruikt om de greppels en sloten dicht te schuiven. Deze natte bossen (zogenaamde broekbossen) zijn zeldzaam in Nederland en herbergen veel zeldzame planten- en diersoorten. Om deze werkzaamheden te kunnen uitvoeren moeten de bomen op de ophogingen (rabatten) eerst worden verwijderd. Na de werkzaamheden zal er zich, deels door inplant en deels door zaailingen, een nat bos ontwikkelen.

Mitigerende maatregelen

In 2021 gaan we de maatregelen op een aantal agrarische percelen uitvoeren. Deze zogeheten mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat op deze agrarische percelen overlast als gevolg van hogere waterstanden wordt voorkomen. De maatregelen bestaan uit het ophogen van landbouwpercelen en het aanpassen van de perceelafwatering. We zijn hierover in overleg en maken afspraken met de betrokken eigenaren. Ook voeren we dan de maatregelen uit die schade aan gebouwen en kelders moeten voorkomen.

Dempen en ondieper maken sloten en greppels

We gaan van augustus tot en met december 2021 de waterhuishouding voor het gebied verbeteren. Dat doen we door het dempen en ondieper maken van greppels en sloten en het ontkoppelen van drainage. Hierdoor gaat het water op een andere manier stromen. Deze maatregelen moeten het water langer in het natuurgebied vasthouden. Nadat alle werkzaamheden zijn afgerond, gaan we het grondwaterpeil verhogen.

Nieuwe stuwen en duikers

Om de waterstand in de grote sloten en beken te verhogen worden in totaal 15 stuwen geplaatst. Deze sloten en beken zijn de hoofdwatgangen waarvoor het waterschap de verantwoordelijkheid heeft. Dit zijn in dit gebied de Visserij, de Oude Beek en de Afwatering van Schuurman. Deze stuwen zijn in hoogte instelbaar, en daarmee is de gewenste grondwaterstandsverhoging te regelen. Verder gaan we een aantal bestaande duikers vervangen, de nieuwe komen op de hogere waterbodem te liggen.

Wandelpaden en uitkijkpunt

De natuur in Stelkampsveld is kwetsbaar. Veel planten zijn erg gevoelig voor betreding door mensen en zelfs door honden. Op dit moment lopen er paden dwars door de meest kwetsbare natuur. De nieuwe routes gaan daaromheen, maar je kunt nog steeds de mooie natuur beleven. Ook komt er een nieuwe parkeerplaats aan de Enteldijk, de parkeerplaats op de hoek van de Lebbenbruggedijk-Galgenveldsdijk wordt uitgebreid. De parkeerplaats op de kruising van de Borculoseweg-Muldersweg komt te vervallen. Zo spreiden we de drukte, maar zorgen we er wel voor dat iedereen van de mooie natuur in Stelkampsveld kan blijven genieten. Op de meest kwetsbare plek, bij de vennen en natte laagtes, maken we een plankenpad en een uitzichtpunt op palen.

Alle maatregelen tezamen zijn nodig voor het herstel en uitbreiding van de kwetsbare natuur in Stelkampsveld. Grijpen we niet in, dan zullen de vele bijzondere planten- en diersoorten die afhankelijk zijn van heide, van open en vochtige graslanden hier verdwijnen.

Op hoofdlijnen is de planning als volgt:

- februari en maart: voorbereidingen, contact met grondeigenaren
- februari – 15 maart: start kapwerkzaamheden
- april – december: grondwerkzaamheden op diverse percelen
- augustus – december: werkzaamheden aan watergangen, drainage, duikers, etc.
- september – december: vervolg kap, werkzaamheden aan verhardingen, terreinmeubilair en afrasteringen.

Uitgangspunt is te werken vanuit de kern naar de randen van het gebied. Afhankelijk van de terrein- en weersomstandigheden en rekening houdend met het broedseizoen en beschermde planten- en diersoorten zijn de werkzaamheden eind 2021 of begin 2022 afgerond en daarmee de maatregelen voor natuur uitgevoerd.

17 Wat merk ik van de uitvoering van de werkzaamheden?

De werkzaamheden duren van maart tot eind 2021. Mogelijk loopt de uitvoering nog door in het eerste kwartaal van 2022. De exacte startdatum is pas kort voor aanvang van de werkzaamheden bekend, dit hangt onder andere af van de weersomstandigheden. De aannemer werkt van maandag tot en met vrijdag. Gedurende de uitvoering treffen we verkeersmaatregelen: wegen worden voorzien van bebording en zo nodig tijdelijk afgesloten. Op plaatsen waar elkaar passeren krap is, legt de aannemer in de berm rijplaten als passeerplaatsen. Wegen houden zij zoveel mogelijk schoon met een tractor met bezem of waterton. De werkzaamheden kunnen voor overlast zorgen. Denk bijvoorbeeld aan geluidsoverlast van de zaagmachines en grondtransport met vrachtwagens en tractoren. We doen er uiteraard alles aan om overlast zoveel mogelijk te beperken. Mocht u overlast ervaren of vragen hebben over de uitvoering van de werkzaamheden, neem dan contact op met omgevingsmanager Jan Schoot Uiterkamp van FPH Ploegmakers: 06-5492 2412 / jschootuiterkamp@fphploegmakers.nl. U kunt bij hem met vragen terecht over de uitvoering, zoals rijroutes, passeerhavens, bebording, bereikbaarheid, omleidingen, enzovoort.

18 Waarom hebben we op gekapte delen liever heischraal grasland?

Heischraal grasland is een vorm van natuur die zeer beperkt voorkomt. Toen Stelkampsveld is aangewezen als Natura 2000-gebied is de verplichting meegegeven om de oppervlakte heischraal grasland uit te breiden. Dit staat in het zogenaamde aanwijzingsbesluit. Uit onderzoek is gebleken dat de beste plekken om die uitbreiding te realiseren is op de plekken waar grove dennenbos staat.

19 Kap van bomen is goed voor de biodiversiteit. Maar door de kap verdwijnt er toch ook biodiversiteit?

Het is een keuze. De biodiversiteit van een dennenbos is zeer beperkt. Wat ervoor terugkomt heeft een veel grotere variatie en is daardoor aantrekkelijker voor planten en dieren. Daarnaast gaat het grondwaterpeil ook omhoog, dus worden plekken ook vochtiger. Dat draagt ook bij aan vergroten van de biodiversiteit. Bovendien verdampen grove dennenbossen veel vocht.

20 Waarom is biodiversiteit belangrijk?

De wereld en wij mensen kunnen niet zonder biodiversiteit. Biodiversiteit is de variatie van een gebied of terrein. Hoe meer verschillen er zijn in soorten planten, hoogteverschillen, overgangen tussen hoog en laag,

droog en nat, hoe aantrekkelijker een gebied is voor planten en dieren en hoe meer een terrein bijdraagt aan het kunnen voortbestaan van planten en dieren. Elke plant en dier stelt zijn eigen voorwaarden aan een terrein om er te kunnen groeien en leven. Daarom komen ook niet overal dezelfde planten en dieren voor.

21 Bomen zijn nodig om klimaatverandering tegen te gaan. Hoe verhoudt dat zich tot de bomenkap in Stelkampsveld?

Klopt. Maar niet overal kan je alles doen. Klimaatverandering kent verschillende oorzaken en doet zich in verschillende vormen voor. Bos legt onder andere CO₂ vast en produceert zuurstof. Maar met alleen bos stopt de klimaatverandering niet. Dan zou heel Nederland vol met bos moeten staan. In Stelkampsveld zijn vooral dennenbossen gekapt. Dat soort bossen hebben een geringe bijdrage aan het tegengaan van klimaatverandering; leggen weinig CO₂ vast en verdampen veel water. Iedere vorm van natuur draagt een steentje bij aan het tegengaan van klimaatverandering. Zo ook de nieuwe natuur die er gaat komen. De variatie in de nieuwe natuur is groter. De verdamping is minder en de CO₂ vastlegging groter. Dus per saldo is de bijdrage aan biodiversiteit en het beperken van de effecten van klimaatverandering groter.

22 Leggen alleen bomen CO₂ vast? Hoe zit dat bij andere gewassen?

Planten leggen CO₂ vast, niet alleen bomen. De bodem legt na oceanen de meeste CO₂ vast.

23 Blijft Stelkampsveld toegankelijk voor bezoekers?

Ja. Op dit moment lopen er paden dwars door de meest kwetsbare natuur. De nieuwe routes gaan daaromheen, maar je kunt nog steeds de mooie natuur beleven.

24 Hoe worden grondeigenaren en omwonenden betrokken?

Grondeigenaren en omwonenden houden we op de hoogte met nieuwsbrieven en via informatie- en inloopbijeenkomsten. Met eigenaren van gronden waar we maatregelen moeten uitvoeren voor natuurherstel en met eigenaren van percelen waar we mitigerende maatregelen moeten nemen, zijn we in gesprek over de inrichting van de percelen. Voordat de aannemer start met de werkzaamheden neemt hij contact op met de eigenaren, zodat zij weten wanneer wat gedaan wordt op hun eigendommen. Voor informatie over de uitvoering kunnen de eigenaren ook contact opnemen met Jan Schoot Uiterkamp van de firma FPH Ploegmakers die de werkzaamheden uitvoert: 06 5492 2412 of jschootuiterkamp@fphploegmakers.nl.

25 Meer informatie

Dit project vindt in samenwerkingsverband plaats. Provincie Gelderland werkt hierin samen met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Waterschap Rijn en IJssel. De provincie is eindverantwoordelijk voor de natuurontwikkeling en de overige partijen leveren inbreng over de zaken waar zij voor verantwoordelijk zijn. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer zijn eigenaar van diverse percelen en hebben als beheerder een grote ecologische kennis. Ook de provincie is eigenaar van een aantal percelen. Samen met Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer bereidt zij de inrichting voor. Waterschap Rijn en IJssel is betrokken vanwege haar rol als beheerder van de grotere watergangen, is verantwoordelijk voor de uitvoering van de watermaatregelen. Gemeenten Lochem en Berkelland zijn aangesloten vanwege hun kennis en verantwoordelijkheid voor de recreatie, ruimtelijke ordening en vergunningen en ontsluiting van het gebied.

U kunt voor meer informatie contact opnemen met projectleider Carlo Egging van Waterschap Rijn en IJssel: 0314 369 369 en c.egging@wrij.nl of de gebiedsregisseur Pascal Thijssen van Waterschap Rijn en IJssel: 0314 369 369 en p.thijssen@wrij.nl.

Achtergrondinformatie, zoals het Natura 2000-beheerplan en de gebiedsanalyse, nieuwsbrieven en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/Stelkampsveld.